

Fővárosi Ítéltábla

14.Gf.40.484/2020/10/II.

A Fővárosi Ítéltábla a Sántha és Pozsgai Ügyvédi Iroda (cím1, ügyintéző: dr. Pozsgai Nóra ügyvéd) által képviselt felperes neve Forgalmazó és Fejlesztő Korlátolt Felelősségű Társaság (cím2) felperesnek a Dezső és Társai Ügyvédi Iroda (cím3, ügyintéző: Rónayné dr. Csordás Ilona ügyvéd) által képviselt alperes neve Alap (cím4) alperes ellen szerződés teljesítése iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2020. október 15. napján kelt 2.G.40.523/2020/11. számú ítélete ellen az alperes által előterjesztett fellebbezés folytán indult másodfokú eljárásban meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja és a keresetet elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 2.833.350 (kétfmillió-nyolcszázharmincháromezer-háromszázötven) forint + áfa ügyvédi munkadíjból és 2.500.000 (kétfmillió-ötszázezer) forint fellebbezési illetékből álló együttes első- és másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

I.

[1] A felperes keresetében a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 300.§ (1) bekezdése alapján szerződés teljesítése, másodlagosan a régi Ptk. 318. § (1) bekezdése és 339.§ (1) bekezdése alapján kártérítés címén kérte az alperes marasztalását 56.296.600 forint és az elsődleges kereset szerint annak 2007. május 11.

napjától, a másodlagos kereset vonatkozásában 2007. június 11. napjától számított, a régi Ptk. 301/A § (1) bekezdése szerinti kamatának megfizetésére.

II.

[2] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte, egyúttal elévülési kifogást terjesztett elő.

III.

[3] Az elsőfokú bíróság a 11/I. sorszámú határozatával kijavított ítéletében kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 56.296.600 forintot és annak 2007. június 11. napjától számított, a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat 7%-kal növelt mértékű késedelmi kamatát, valamint 6.187.600 forint perköltséget.

III.1.

[4] A fellebbezés szempontjából releváns tényként állapította meg, hogy a felperes mint beruházó társbonyolító és az alperes mint beruházó 2003. május 23-án együttműködési megállapodás keretében egy 143 lakásos társasház közös megépítésében, valamint a lakások és a nem lakás céljára szolgáló helyiségek értékesítésében állapodtak meg a beruházás eredményének közös érdekeltégi rendszer szerint történő egymás közötti megosztásával (a továbbiakban: Beruházás I.). A Beruházás I. a 2005. év elejére befejeződött, a társasházra kiadott használatbavételi engedély 2005. január 17-én jogerőre emelkedett. A felek a Beruházás I. befejezését megelőzően, 2004. augusztus 16-án, majd 2005. március 14-én módosították az együttműködési megállapodást, egy újabb közös ingatlanfejlesztést határoztak el (a továbbiakban: Beruházás II.) és megállapodtak abban, hogy a Beruházás I. és a Beruházás II. eredményével együttesen számolnak el.

[5] A Beruházás II. tekintetében – ahogyan a Beruházás I. esetében is – az alperes biztosította a pénzügyi fedezetet az együttműködési megállapodás 12.1. pontja alapján és kötötte meg a megvalósítás érdekében szükséges szerződéseket az együttműködési megállapodás 6. pontja szerint.

[6] A Beruházás II.-vel kapcsolatos generálkivitelezői feladatok ellátására az alperes mint megrendelő az időközben felszámolás folytán megszűnt cégl Építőipari Kft.-vel kötött szerződést 2005. október 5-én. A generálkivitelezői szerződés 4.2. pontja szerint a kötbérterhes befejezési véghatáridő az 1.1. pontban megfogalmazott műszaki tartalomra vonatkozóan tartalmazza az 5.1. pontban a generálkivitelező által készített ütemterv alapján

kötbérterhes részhatáridőket, amelynek 5.1.8. pontja az elsőfokú használatbavételi engedély időpontját 2006. november 23. napjában rögzítette.

[7] Az alperes 2007. március 23-án kifizette a generálkivitelező végszámlájában foglalt 85.129.985 forintot, amiről a felperest nem értesítette.

[8] A felperes a 2007. május 2. napján kelt levelében tájékoztatta az alperest, hogy a generálkivitelező 132 napos késedelemmel valósította meg a Beruházás II. vonatkozásában vállalt feladatokat, amelyre tekintettel a generálkivitelezői szerződés 14.1.1. pontja szerinti maximális mértékű késedelmi kötbér érvényesíthető; ennek összege 113.000.000 forint.

[9] A felperes és a generálkivitelező képviselői 2007. május 7. napján egyeztetést tartottak, amelyen a generálkivitelező képviselője úgy nyilatkozott, az alperessel létrejött megállapodásra figyelemmel 5.650.000 forint kötbér levonásában állapodtak meg, a további egyeztetéstől elzárkózik.

[10] A felperes az alperesnek címzett, 2007. május 23. napján kelt levelében tiltakozott a végszámla teljesítése miatt, az ugyanis sértette a szerződésben foglaltakat, másrészt kifogásolta, hogy kifejezett kérése ellenére írásbeli tájékoztatást nem kapott, a kifizetéshez nem járult hozzá. Felhívta az alperes figyelmét, hogy a generálkivitelezővel kötött, kötbérre vonatkozó megállapodás a projekt eredmény indokolatlan, szerződésellenes csökkenését eredményezi, ebben a formában a befektetési jegy tulajdonosoknak is kárt okoz.

[11] Az alperes 2007. június 11-én megállapodott a generálkivitelezővel 6.780.000 forint késedelmi kötbér érvényesítésében; az alperes főkönyvi rendszerében a kötbér tétel elszámolásra került.

[12] A felperes az együttműködési megállapodásban foglaltak teljesítése és kártérítése megfizetése iránt indított pert az alperessel szemben, amelyben a Fővárosi Törvényszék a Fővárosi Ítéltábla 3.Pf.21.687/2012/4. számú részítélete folytán jogerőre emelkedett 22.G.42.068/2007/143. számú ítéletében kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 593.779.254 forintot, valamint annak járulékait. A Fővárosi Törvényszék ítéletében az eredményrészesedés esedékességének időpontját 2007. május 11. napjában jelölte meg, utalt továbbá az ítéletében arra, hogy a felperes az alperes által elengedett kötbérrel kapcsolatos igénye érvényesítésétől elállt, ezért a bíróság ezzel kapcsolatban tényállást nem állapított meg, illetve mellőzte a szakértői vélemény által e körben megállapítottak értékelését. A Kúria a Pfv.V.20.487/2013/9. számú részítéletével a jogerős részítéletet hatályában fenntartotta.

III.2.

[13] Az elsőfokú bíróság ítélete jogi indokolásában elsődlegesen az elévülési kifogásban foglaltakat vizsgálta. Rögzítette, hogy a peradatok alapján egyértelműen megállapítható, a perben érvényesített követelést a korábbi per megindításának alapjául szolgáló keresetlevél magában foglalta. A korábbi keresetindítás pedig alkalmas volt az elévülés megszakítására, ugyanis az igényérvényesítés tartalmazta azokat az adatokat, amelyek alapján a kötelezett a vele szemben támasztott követelést kétségtelenül azonosítani tudta. Eseti döntésekre utalva kifejtette, hogy az elévüléssül érintett követelés tárgyában a peres eljárás 2007. december 21. napján megindult és a bíróság érdemi döntést is hozott. Kiemelte, hogy a követelést tartalmazó keresetlevél kézbesítése a per megszűnése esetén is megszakítja az elévülést.

[14] Érdemben vizsgálta ezért az elsődleges keresetben foglaltakat, és az együttműködési megállapodás rendelkezéseit részletesen értelmezve arra az álláspontra helyezkedett, hogy az előzményi, szerződés teljesítése iránti perben az alperes által megállapított kötbérösszeg elszámolása történt meg. Nem vitásan az összeg az eredményelszámolásra kihatással volt, annak részét képezte, az alperes hivatkozásával szemben az előzményi perben eljár bíróságok megállapították, hogy az eredményfelosztás tekintetében megállapodás jött létre a felek között. Az alperes és a generálkivitelező által kötött megállapodásban foglalt kötbér mértéken felüli kötbér esetén azonban már nincs helye elengedett követelésként a szerződés teljesítése körében elszámolásnak, az elsődleges kereseti kérelem pedig ilyen elszámolást feltételezne. Az igazságügyi könyvszakértői vélemény alapján is megállapíthatónak tartotta, hogy kizárólag a realizált eredmény elszámolása történhet szerződés teljesítése címén, a kötbér fennmaradó, a felek közötti elszámolásban nem érintett része realizált eredménynek nem tekinthető. Az elsődleges keresetet ezért megalapozatlannak találta.

[15] A másodlagos keresettel összefüggésben rögzítette, hogy a felperes a szerződésszegő magatartást abban jelölte meg, az alperes az együttműködési és tájékoztatási kötelezettségét, valamint az együttműködési megállapodásnak az eredmény megállapítására, elszámolására és felosztására vonatkozó rendelkezéseit megszegte. Az együttműködési megállapodás, valamint a generálkivitelezői szerződés releváns pontjainak értelmezése, továbbá a szakértői véleményben foglaltak figyelembevétele alapján kifejtette, hogy a költségek közös elismerésének következménye az eredménycsökkenés, az el nem ismerés következtében az eredmény nem csökkenhet. Az alperes károkozó magatartása ennek okán valósult meg, ugyanis volt egy objektív késedelemre megállapított kötbérösszeg, amelyet a felperes el nem ismerése esetén az eredményrészesedés során 53%-ban a felperes, 47%-ban az alperes javára kellett szétosztani. A generálkivitelezői szerződés 14.1 pontja szerint a generálkivitelezőnek kellett igazolnia, hogy a késedelem kizárólag a megrendelő vagy kijelölt alvállalkozója felróható magatartására vezethető vissza. Egyértelműen megállapíthatónak tartotta ugyanakkor, hogy a generálkivitelező alappal nem következtethetett arra, a végszámlában foglaltak aggálytalanul kifizetésre kerülnek. Az alperes vagyoni hátrányt okozott a felperesnek, amely az együttműködési megállapodás 17.6. pontja szerinti kártérítési felelősséget vonja maga után. Az ok-okozati összefüggés fennállását arra tekintettel állapította meg, hogy az alperes, megszegve az együttműködési kötelezettségre vonatkozó rendelkezéseket a késedelmi kötbér vonatkozásában nem úgy járt el, ahogy az adott helyzetben általában elvárható, önálló üzleti döntésével csökkentette a beruházás eredményét, amely csökkentette egyúttal az eredményrészesedés mértékét. Nem fogadta el azt az alperesi

védekezést, hogy az együttműködési megállapodásból levezethető az alperes önálló döntési joga a generálkivitelező részére járó vállalkozói díj mértékének meghatározásával összefüggésben. Utalt arra, hogy az alperes a tevékenysége kockázatát maga kell, hogy viselje akkor is, ha a generálkivitelező magatartása (használatbavételi engedély megszerzésének téves értelmezése) indította arra.

[16] Álláspontja szerint a tanúvallomások nem voltak alkalmasak annak igazolására, hogy a kimentés szerződésszerű értékelése és a késedelmes napok számítása tekintetében az alperes dokumentált értékelést végzett. Az esedékessé nem vált utolsó vételárrészlet megfizetése a generálkivitelező teljesítését megelőzően jogszerűtlen volt, ezen magatartásával az alperes épp a kötbér fedezetét vonta el. Mivel a felperes volt jogosult a beruházások eredményének 53%-ára, és az eredményt kizárólag a felek által elfogadott költségek csökkenthették, ezért az alperest kötelezte a perbeli 106.220.000 forint 53%-a és járulékainak megfizetésére.

[17] A perköltségről a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 78. § (1) bekezdése alapján határozott.

IV.

[18] Az elsőfokú bíróság ítéletével szemben az alperes terjesztett elő fellebbezést elsődlegesen annak megváltoztatása és a kereset elutasítása, másodlagosan a régi Pp. 252. § (2) és (3) bekezdésére alapítva annak hatályon kívül helyezése és az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára történő utasítása iránt.

[19] Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság érdemében helyes döntést hozott, amikor elutasította a felperes elsődleges keresetét arra tekintettel, hogy egy be nem folyt, a beruházás eredményének részévé nem vált kötbér után fogalmilag nem lehet teljesítést követelni.

[20] Változatlanul fenntartotta, hogy a felperes követelése elévült. Kifejtette, hogy a felperes a kárkövetelés esedékességének napját az eredményrészesedés kifizetése esedékességének napjában, 2017. május 11. napjában jelölte meg. Ebből következően a követelés elévülése is ezen a napon megkezdődött a Ptk. 326. § (1) bekezdése és 360. § (1) bekezdése alapján, és 5 év múlva, azaz 2012. május 12-én letelt. Az előzményi eljárásban előterjesztett keresetlevél ugyanis az elévülési időt nem szakíthatta meg, hiszen annak tekintetében érdemi döntés nem született, a felperes keresetétől 2012. május 24-én elállt. E körben eseti döntésekre, valamint a BH2017. 51. számú döntésben foglaltakra hivatkozva előadta, hogy a joggyakorlat a régi Ptk. hatálya alá tartozó ügyekben is egységes, érdemi döntés hiányában a keresetlevél előterjesztése nem szakíthatja meg az elévülést. Megjegyezte, hogy érdemi döntés hiányában, ha fizetési felszólításként megszakíthatta az elévülést az előzményi perben előterjesztett keresetlevél, a követelés akkor is elévült volna legkésőbb 2013. május 25-én. Ha ugyanis az előzményi eljárásban az elévülés nyugodott, amíg azzal kapcsolatban az igényérvényesítés folyamatban volt, abban az esetben az elévülés a

nyugvásra okot adó körülmény elhárulásától, azaz az elállástól számított egy év múlva következett be. Végül rögzítette, hogy az elállási nyilatkozathoz fűzött jogfenntartó nyilatkozat sem szakíthatta meg az elévülést, mivel az nem minősült az elévülés megszakítására alkalmas fizetési felszólításnak.

[21] A másodlagos kereset vonatkozásában érdemben előadta, hogy nem járt el jogellenesen, nem szegte meg a felek között létrejött együttműködési megállapodást. Éppen azzal járt el a felek érdekeinek megfelelően, hogy nem indított pert, hanem peren kívüli egyezséggel, a kötbérmegállapodás megkötésével a lehetőségekhez képest a legelőnyösebb módon zárta le a vitát. A felperes valótlan állításokat tett, amikor arra hivatkozott, hogy nem egyeztetett vele a késedelmi kötbér érvényesítésének kérdéséről. A felperes valótlan tényállításait annak ellenére tartotta fenn, hogy azokat többszörösen cáfolta a perben. Az elsőfokú eljárás során részletesen bemutatta és bizonyította, hogy eleget tett együttműködési kötelezettségének, e körben változatlanul fenntartotta az általa korábban előadottakat. Nem sértette meg az együttműködési megállapodást azzal sem, hogy a felperes akarata ellenére nem a teljes kötbér összeget követelte a generálkivitelezőtől. A 14.4.b. pont ugyanis csak arról rendelkezik, hogy az eredményből levonhatóak azok a költségek (azaz ráfordítások), amelyeket mindkét fél elismert, kötbérről azonban említést nem tesz. Nem azt mondja ki tehát, hogy kizárólag ezek a költségek csökkenthetik az eredményt; nyilvánvalóan jogellenes kiterjesztő értelmezést jelent ugyanakkor, hogy az alperes csak a felperes elismerése mellett, annak jóváhagyásával dönthetett volna a kötbér érvényesítéséről. Fellebbezésében a szerződés rendelkezéseit értelmezte nyelvtani szempontból, a szerződés kontextusa szerint, a felek szándékának szem előtt tartásával, illetve a felek érdekhelyzetére tekintettel, valamint a joglemondó nyilatkozatokra irányadó elvek szerint. Megállapította, hogy a 14.4.b. pont nem azt jelentette, hogy nem hozhatta volna meg a beruházás költségeit érintő döntést önálló módon, minthogy a szerződés alapvető rendelkezései erre kifejezetten felhatalmazták. Ez a technikai jellegű rendelkezés mindössze azt fejezte ki, hogy az eredményből levonhatóak a közösen elismert költségtelek, ugyanakkor nem vonhatóak le utólag meghatározott fiktív költségek. Önállóan volt jogosult dönten a kötbérmegállapodás megkötése vonatkozásában, döntésének csak a felperessel való egyeztetési kötelezettség és a közös érdekek figyelembevétele szabott korlátot.

[22] Nem sértette a felek közös érdekeit azáltal, hogy megkötötte a megállapodást, sőt ezzel szolgálta leginkább a közös érdekeket. A kötbér érvényesítésének helyes, üzleti szempontból racionális módja ugyanis egyértelműen az egyezségi megállapodás. Figyelembe véve a felek előzetes egyeztetéseit, a generálkivitelező által rendelkezésre bocsátott, kimentést szolgáló akadályokról készült kimutatásokat, valamint a felperes álláspontjának megalapozatlanságát, mindebből egyértelműen kiderül, hogy a megállapodásban rögzített összesen felül egyébként sem állhatott fenn alapos kötbérkövetelés. Az egyezségek szükségszerű velejárója egy bizonyos fokú bizonytalanság, ez azonban nem teszi azokat kevésbé előnyös megoldássá a pereskedéssel szemben.

[23] A felperest nem érte kár, mert a generálkivitelezővel szemben nagyobb mértékű kötbér nem lett volna érvényesíthető annál, mint ami a megállapodásban szerepel. Az elsőfokú bíróság nem folytatott le bizonyítást arra nézve, hogy a kötbér egyéb módon történő érvényesítés esetén befolyhatott volna-e vagy sem. Ezzel lényegében a kár vizsgálatát

negligálta, abban az esetben ugyanis, ha a felperes által hiányolt alperesi magatartás esetén sem folyhatott volna be a kötbér, akkor elmaradt haszonról, tehát kárról nem beszélhetünk. Az ellenbizonyítás keretében építési szakértői bizonyítást indítványozott és magánszakvéleményt terjesztett elő, amely alátámasztotta, hogy a kötbér nagyobb összegben nem állhatott fenn annál, mint amit a megállapodással sikerrel érvényesített. Az elsőfokú bíróság arra hivatkozással mellőzte a kár bizonyítását, hogy véleménye szerint a generálkivitelezővel szembeni visszatartás kiutalásával az alperes megszüntette a kötbér érvényesítésének lehetőségét. Ez azonban jogilag alaptalan és valótlan következtetés. Egyrészt a visszatartás kifizetése nem minősül joglemondásnak, másrészt az, hogy a visszatartást kifizette, egyáltalán nem akadályozta, hogy a kötbér követelést később egyéb módon érvényesítse. Az elsőfokú bíróság nem a felperesre terhelte a kár bizonyítását, hanem a kötelezettségévé tette a kár hiányának bizonyítását és meg is fosztotta a bizonyítás lehetőségétől azzal, hogy elutasította az építési szakértő kirendelése iránti indítványt. Megsértette ennek okán a régi Pp. 3. § (3) és (4) bekezdésében és 164. § (1) bekezdésében foglaltakat.

[24] A felperes által állított szerződésszegés és kár között okozati összefüggés sem áll fenn. A felperes az együttműködési kötelezettség megsértéseként arra hivatkozott, hogy nem folytatott vele további tárgyalásokat, nem kérte ki a véleményét a kötbérrel kapcsolatban. Ez egyrészt valótlan, másrészt irreleváns, mivel további tárgyalásokból semmi esetre sem következett, hogy a kötbér a felperes által igényelt összegben befolyt volna. A felperes ezzel kapcsolatban nem csak bizonyítási indítványt, de tényállítást sem tett. Helytelenül mérlegelte az elsőfokú bíróság a bizonyítékokat, amikor azt a következtetést vont le, hogy a visszatartás kifizetése önmagában kárt jelenthet. Megsértette a régi Pp. 3. § (3) és (4) bekezdését, valamint a 164. § (1) bekezdését azzal, hogy rá terhelte a felperes által állított kár hiányának bizonyítását.

[25] A kötbérmegállapodás megkötésekor úgy járt el, ahogy az adott helyzetben elvárható, az elsőfokú bíróság indokolatlan módon teljes egészében figyelmen kívül hagyta azon előadásait és bizonyítékait, amellyel a felróhatóság hiányára hivatkozással egyértelműen kimentette volna még akkor is a kárfelelősségét, ha annak egyéb feltételei fennálltak. Éppen azzal tanúsított tőle elvárható magatartást, hogy nem tett lépéseket a nyilvánvalóan alaptalan kötbér érvényesítésére.

V.

[26] A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helyesen, a bizonyítékokat megfelelően mérlegelve állapította meg a tényállást, és abból helyes jogi következtetéseket vont le, az irányadó jogszabályokat megfelelően alkalmazta. Kiemelte, hogy az irányadó bírói gyakorlat szerint a követelés bírósági úton történő érvényesítése a jogosult által a követelés érvényesítésére a jog által felkínált bírói út lehetőségének az igénybevételét jelenti. Az előzményi per kezdeményezésével ezért – amelyben érdemi határozat is született – a követelés elévülését megszakította. A régi Ptk. 327. § (2) bekezdése alapján azokban az esetekben, amelyekben az elévülést bírósági eljárás szakította meg, az elévülést megszakító eljárás jogerős befejezése után az elévülés újból megkezdődik. A bírói gyakorlat a nem

érdemi határozattal záruló eljárásokkal kapcsolatban is elismeri, hogy az elévülés az eljárás megszűnésével újra kezdődik, utalt e körben az EBH2012. P.7. számú eseti döntésre. Megjegyezte továbbá, hogy a legszigorúbb értelmezés esetén is a 2012. május 24-i beadványában szereplő jogfenntartó nyilatkozat bírósággal történt közlésének napját követően indulhatott csak újra a perbeli igény elévülése.

[27] Előadta, hogy a szerződés alperes általi értelmezése a felek közötti előzményi perben hozott ítéletekkel teljes mértékben ellentétes. Az alperes a fellebbezésében lényegében az ítélt dolog ellenére nyitja újra a jogvitát, azonban erre nyilvánvalóan nincs módja. A generálkivitelezővel való elszámolást, azaz a végszámla kifizetését, a visszatartott vállalkozói díj teljesítését és a kötbérre vonatkozó megállapodást őt mellőzve, illetve a kifejezett tiltakozása ellenére, önállóan eljárva bonyolította le, megsértve ezzel az együttműködési megállapodás rendelkezéseit. Az alperes megkísérelte utólagosan valós egyeztetésként bemutatni, hogy közte, az alperes és a generálkivitelező között személyes egyeztetés történt, azonban az alperes önálló eljárásának az lett az „eredménye”, hogy a generálkivitelező a 2007. március 14-i, az alperes és a generálkivitelező közötti megállapodást véglegesnek tekintette és ezért a továbbiakban nem volt hajlandó vele érdemben tárgyalni. Azonban az alperes nemcsak a generálkivitelező késedelmét nem vizsgálta, de a kötbérmegállapodás megkötésének előnyeit, hátrányait sem, így utólag megalapozatlanul hivatkozik arra, hogy egy egyezség megkötése során a felek nem feltétlenül úgy rendezik a jogviszonyukat, ahogy arra egy perben sor kerülne.

VI.

[28] Az elsőfokú bíróság ítéletének jogerőre emelkedett rendelkezése nem volt, ezért azt az ítéltábla teljes terjedelmében vizsgálta felül.

VII.

[29] A fellebbezés alapos.

VIII.

[30] A másodfokú eljárásban elsődlegesen a hatályon kívül helyezésre irányuló kérelmet kellett vizsgálni, mert annak megalapozottsága esetén az érdemi felülbírálatra nem nyílik lehetőség. Az alperes a fellebbezésében az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését – a per érdemét tekintve – a régi Pp. 252. § (3) bekezdésére, illetve arra alapítottnan kérte, hogy az elsőfokú bíróság lényeges eljárási szabályt sértett, a bizonyítási teherről téves tájékoztatást nyújtott, majd jogszabálysértő módon mellőzte az indítványozott bizonyítást, elzárva ezzel a bizonyítás lehetőségétől. Mivel az ítéltábla a későbbiekben kifejtettek szerint az elévülési kifogást megalapozottnak találta, az alperes által megjelölt fenti hatályon kívül helyezési okok pedig ezt a kérdést nem érintették, az érdemi felülbírálatnak nem volt akadálya.

IX.

[31] Az elsőfokú bíróság a tényállást – az elévülési kifogás elbírálásához szükséges körben – helyesen állapította meg, az elévüléssel kapcsolatos álláspontjával és ezért az érdemi döntésével azonban az ítéltábla nem értett egyet.

X.

[32] Nem volt vitás a perben, hogy a felperes a per tárgyát képező követelést érvényesítette az előzményi perben.

[33] Az elsőfokú bíróság ítélete jogi indokolásában tévesen állapította meg, hogy az elévüléssel érintett követelés tárgyában a bíróság az előzményi perben érdemi döntést is hozott (12. old. első bekezdés). Ezzel szemben, ahogy azt az elsőfokú ítélet tényállás része is tartalmazza, az előzményi perben az elsőfokú bíróság kifejezetten rögzítette ítéletében, hogy az alperes által elengedett kötbérrel kapcsolatos igényétől a felperes elállt, vagyis ebben a körben érdemi döntés nem született.

[34] Ezt követően az elsőfokú bíróság arra utalt az ítéletében a bírói gyakorlatra történő hivatkozással, hogy a keresetlevélnek a bíróság általi kézbesítése a per megszűnése esetén is megszakítja az elévülést, vagyis az elévülési idő nem kizárólag abban az esetben nem telik a bírósági igényérvényesítés időtartama alatt, ha a per érdemében ítélettel zárul. A fenti megállapítással az ítéltábla annyiban ért egyet, hogy az elévülési idő ilyen esetekben a per időtartama alatt nem telik, ez azonban nem azt jelenti, hogy feltétel nélkül lehetne alkalmazni az elévülés megszakadásának jogkövetkezményét. Ha ugyanis a bíróság a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül elutasítja (visszautasítja), vagy a pert (eljárást) jogerősen megszünteti, a keresetlevél beadásához fűződő jogi hatályok – így az elévülést megszakító hatás – elenyésznek és úgy kell tekinteni, mintha az elévülés meg sem szakadt volna. A per folyamatban léte alatt nyilvánvalóan nem lehet ugyanazt a követelést egy másik eljárásban érvényesíteni, tehát menthető ok áll fenn, így abban az esetben, ha a bírósági eljárás érdemi döntés nélkül fejeződik be, az elévülés nyugszik a régi Ptk. 326. §-ának (2) bekezdése értelmében (BDT 2017. 3718.). Lényegében ugyanezt az álláspontot képviselte a Kúria is több, az alperes fellebbezésében is hivatkozott eseti döntésében (pl. BH2017. 51., Pfv.III.21.070/2018/4.), amikor kimondta, hogy a keresetlevél előterjesztése csak abban az esetben alkalmas az elévülés megszakadásának jogkövetkezménye kiváltására, ha annak alapján az elévüléssel érintett követelés tárgyában a célzott eljárás ténylegesen megindult és abban a bíróság érdemi döntést hoz.

[35] Csak utal az ítéltábla arra, hogy a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény átvette a régi Ptk. rendelkezéseihez kapcsolódóan kialakult fenti bírósági gyakorlatot:

egyértelműen akként rendelkezik, hogy az elévülést a követelés kötelezettel szembeni bírósági eljárásban történő érvényesítése akkor szakítja meg, ha a bíróság az eljárást befejező jogerős érdemi határozatot hozott [6:25. § (1) bekezdés c) pont]. Nem szabályozza ugyanakkor az elévülést megszakító okként a követelés teljesítésére irányuló írásbeli felszólítást, de jelen ügyben – ahogy arra a felperes helyesen hivatkozott – a régi Ptk. szabályai voltak irányadók.

[36] Az adott esetben nem vitásan a felperes követelése 2007. május 11-én vált esedékessé. Az előzményi perben a keresetlevelét 2007. december 21. napján terjesztette elő, ennek kézbesítése a fentiek szerint az elévülést csak akkor szakíthatta volna meg, ha a követelés vonatkozásában érdemi döntés születik. Az elsőfokú bíróság által megállapított, nem vitatott tény, hogy a felperes 2012. május 30-án előterjesztett beadványában úgy nyilatkozott, a jelen per tárgyát képező követelés érvényesítésétől "elteking". Ezen időpontig az elévülés nyugodott a régi Ptk. 326. § (2) bekezdése értelmében, és miután a 2007. május 11-től számítandó elévülési idő már eltelt, a régi Ptk. 326. § (2) bekezdése alapján az akadály megszűnésétől számított egy éven belül érvényesíthette a követelését a felperes. Ehhez képest az új keresetlevelet csak 2017. május 23-án terjesztette elő, ezért a követelés elévült. Az alperes helyesen utalt egyébként arra a fellebbezésében, hogy amennyiben a bíróság a 2007. december 21-én előterjesztett keresetlevelét kézbesítését – mint teljesítésre irányuló írásbeli felszólítást – tekintené elévülést megszakító oknak, és annak időpontjától számítaná az elévülést, a követelés akkor is elévült volna. Egyetértett az ítéltábla a fellebbezésben foglaltakkal abban a körben is, hogy a 2012. május 24-i nyilatkozatban szereplő jogfenntartás sem volt alkalmas az elévülési idő megszakítására, mivel – annak határozatlan tartalmából és a bíróságnak címzett nyilatkozási jellegéből adódóan – nem feleltethető meg a követelés teljesítésére irányuló írásbeli felszólításnak (Kúria Pfv.VII.20.692/2011/6., Pfv.V.21.733/2018/4.).

[37] A régi Ptk. 325. § (1) bekezdése alapján az elévült követelést bírósági úton érvényesíteni nem lehet; a megalapozott elévülési kifogás következménye pedig a kereset elutasítása. Nem kellett ezért érdemben vizsgálni a másodfokú eljárásban az elsőfokú ítéletnek, illetve a fellebbezésnek a kereset megalapozottságával kapcsolatos további érvelését.

XI.

[38] Mindezekre tekintettel az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a régi Pp. 253. § (2) bekezdése értelmében megváltoztatta és a keresetet elutasította.

XII.

[39] A fellebbezés eredményre vezetett, az alperes mind az első-, mind a másodfokú eljárás tekintetében pernyertes lett, ezért perköltségének megfizetésére a felperes köteles a régi Pp. 239. §-a alapján alkalmazandó 78. § (1) bekezdése szerint. A perköltség a

képviselőt ellátó jogi képviselő első- és másodfokú ügyvédi munkadíjából, valamint a lerótt fellebbezési illetékből állt. A munkadíj összegét az ítéltábla a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) és (5) bekezdése alapján állapította meg.

Budapest, 2021. július 1.

dr. Sándor Ottó s. k.
a tanács elnöke

dr. Vasady Loránt Zsolt s. k.
dr. Felker László s. k.
előadó bíró
bíró